

GEOINŽENIRING d.o.o.
Dimičeva 14, Ljubljana

Tehnologija zajema in skladiščenja CO₂ (CCS)

7. Možnosti za CCS v Sloveniji

Marjeta Car
m.car@geo-inz.si

predstavitev v okviru predmeta Okoljska geologija

UL - NTF, oddelek za geologijo

21. december 2011

Geoinženiring

Vsebina predstavitev:

- Emisije CO₂,
- Energetska bilanca
- Točkovni viri emisij in možne transportne poti
- Prisotnost CO₂ v naravnem okolju
- Ocena skladiščnih kapacitet za Slovenijo
- Alternativne možnosti za Slovenijo
- Zaključki in predvidevanja za prihodnost

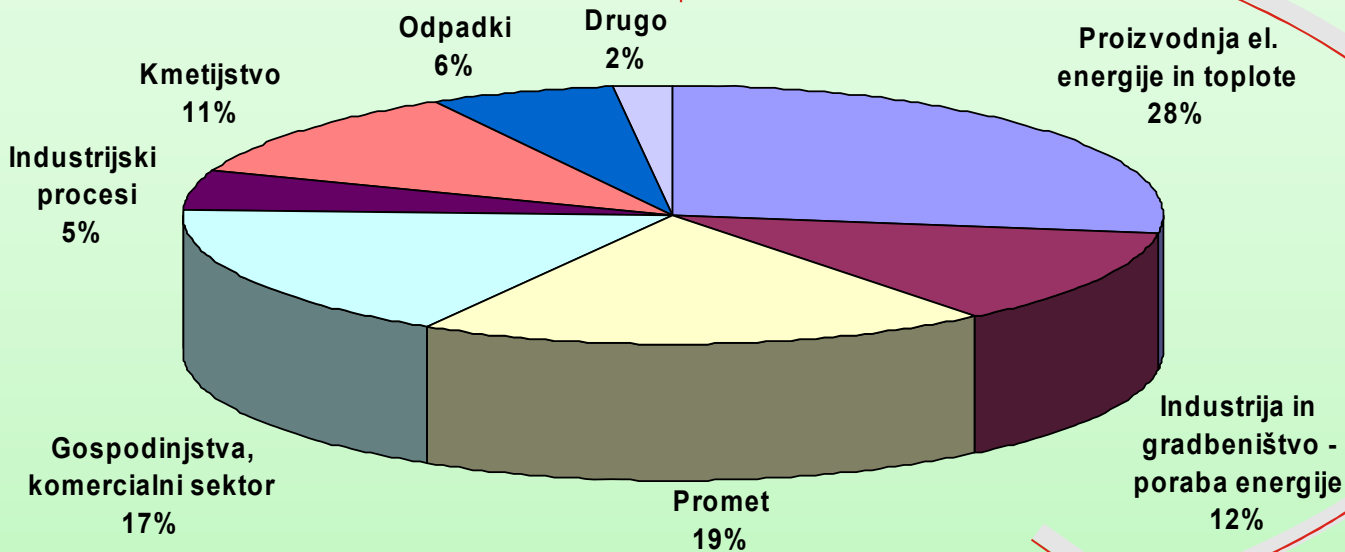
EU GeoCapacity

Geoinženiring

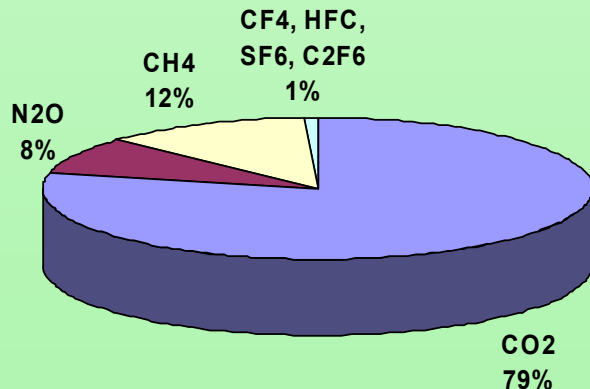
Slovenija – struktura emisij CO₂

20,59 Mt CO₂ ekvivalentov (2007)

točkovni viri CO₂ eq
40%

Emisije neposrednih toplogrednih plinov po sektorjih v Sloveniji v letu 1999
(izražene v ekvivalentih CO₂)

Emisije neposrednih toplogrednih plinov
po plinih v Sloveniji v letu 1999
(izražene v ekvivalentih CO₂)

vir: ARSO, 2004
SURS, 2008

Slovenija – energetska bilanca (2007)

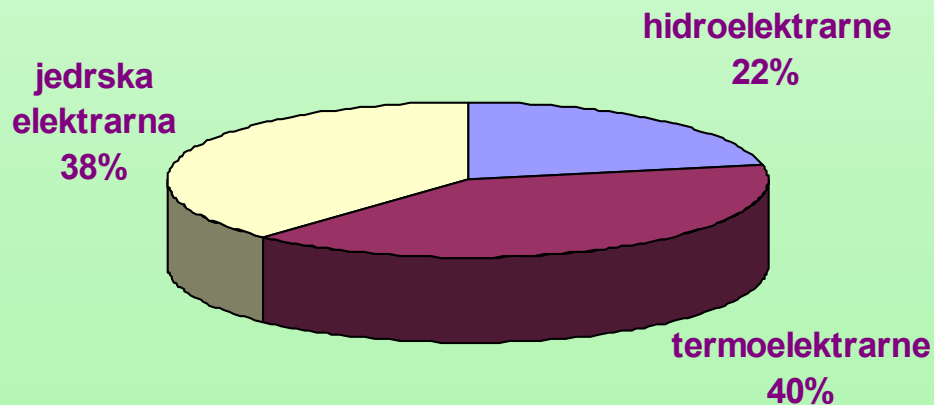
Proizvodnja primarne energije: 3.457 ktoe

Oskrba z energijo

(brez trgovanja z elek. en): 7.336 ktoe

Končna poraba elek.energije: 13.337 GWh

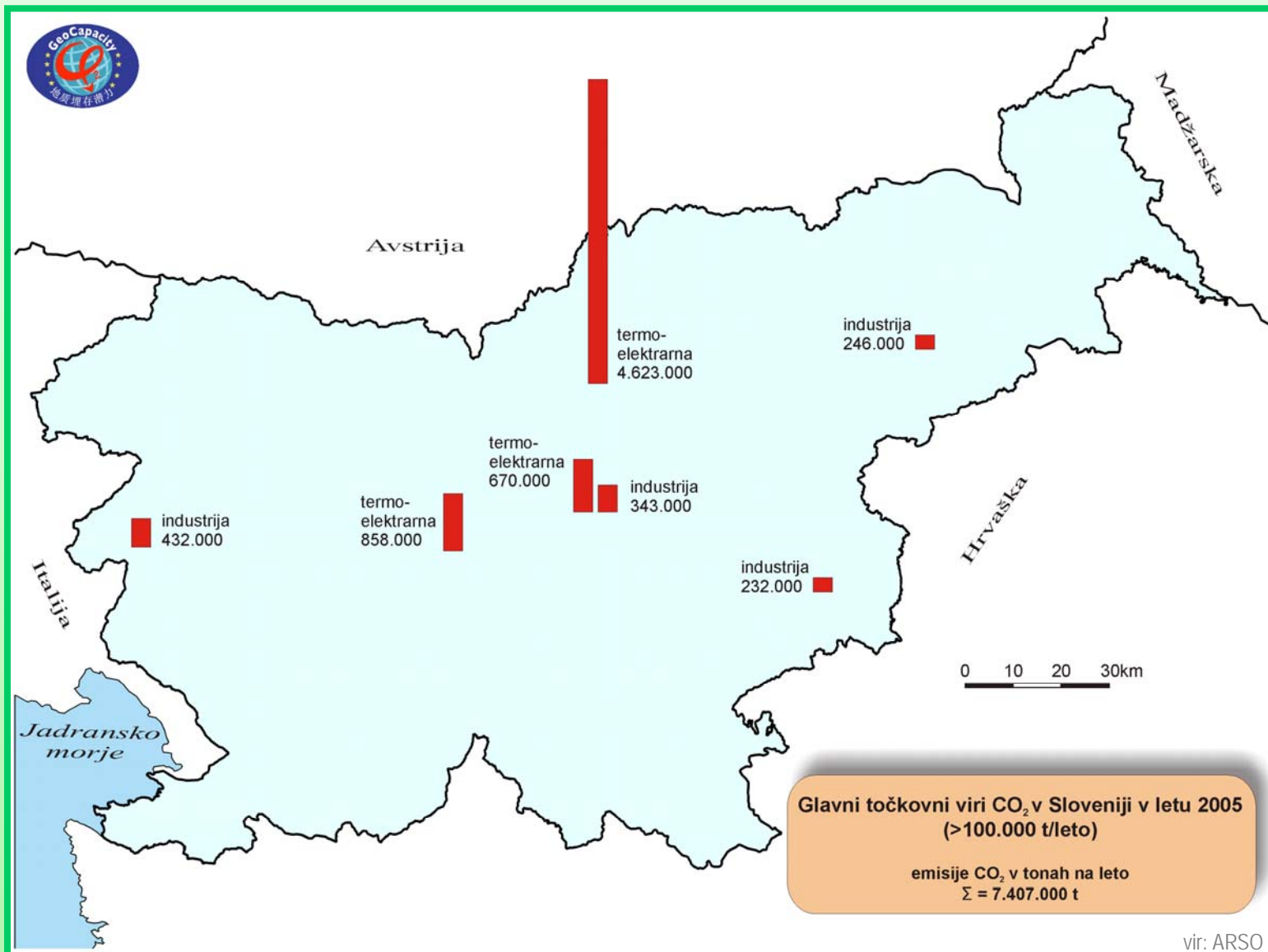
**Delež elek. energije iz obnovljivih virov
v bruto porabi elek.energije:** 24,4%

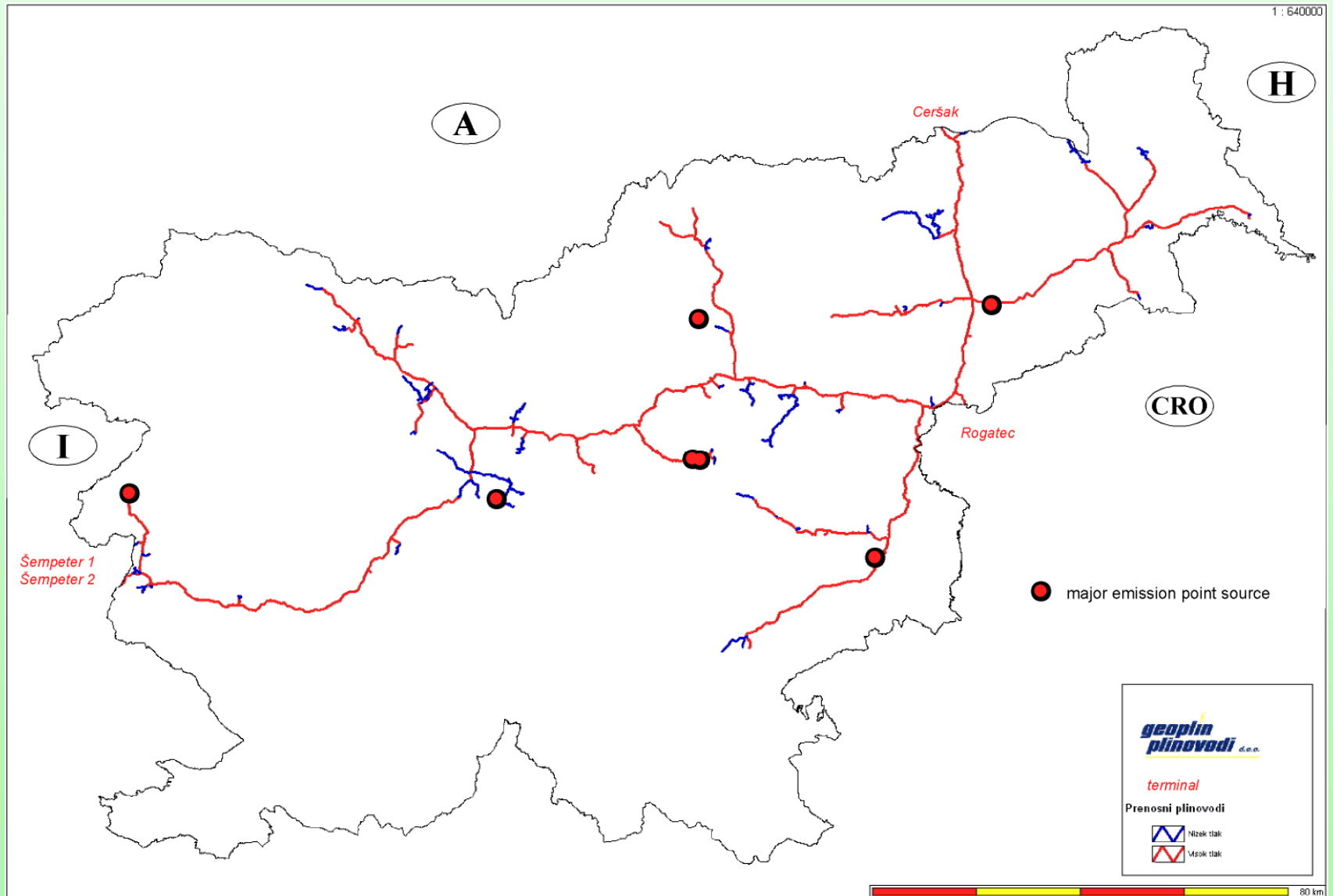
vir: SURS, 2008

Slovenija – največji točkovni viri CO₂

Slovenija – obstoječa plinovodna mreža

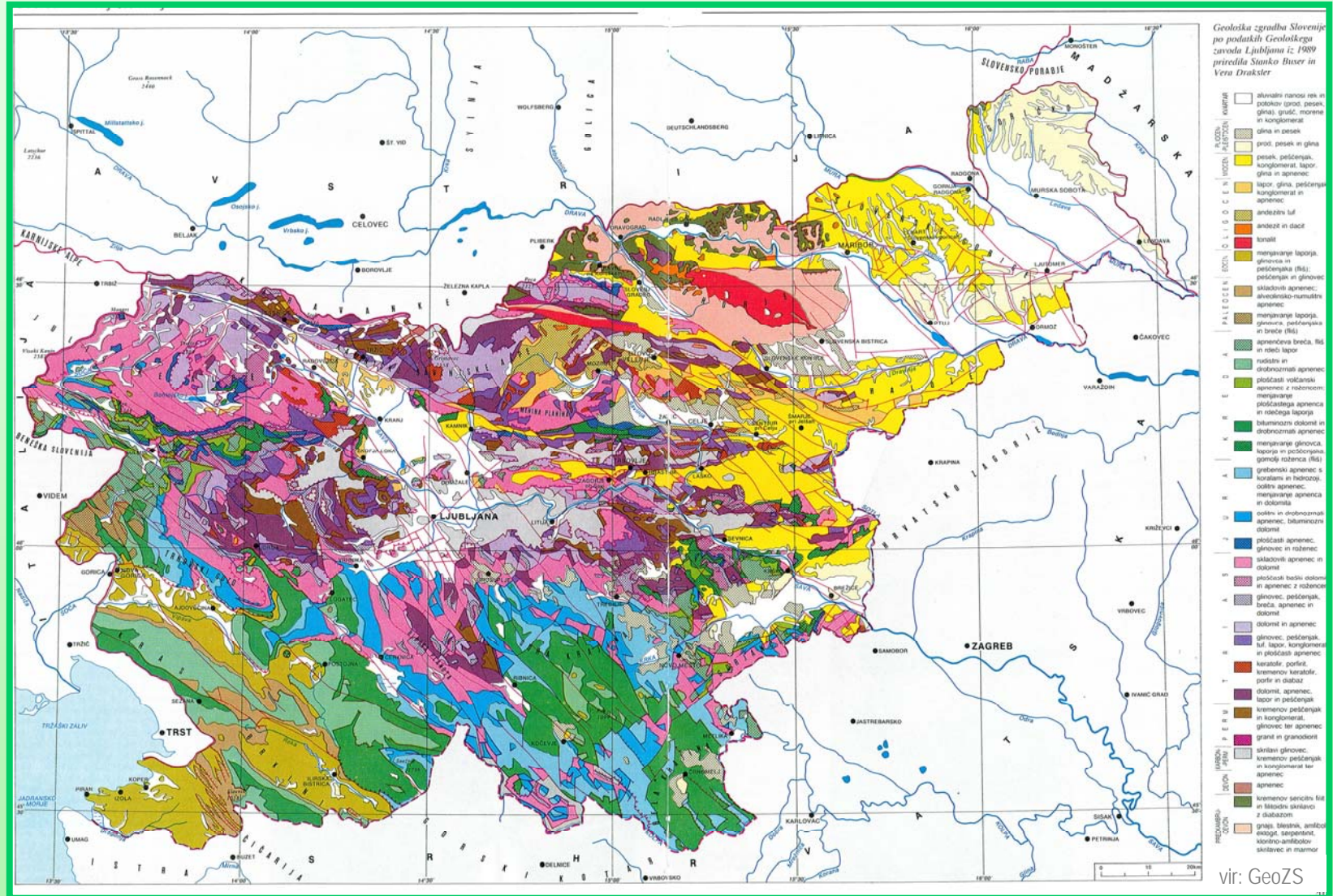

vir: predelano po Geoplina

Geoinženiring

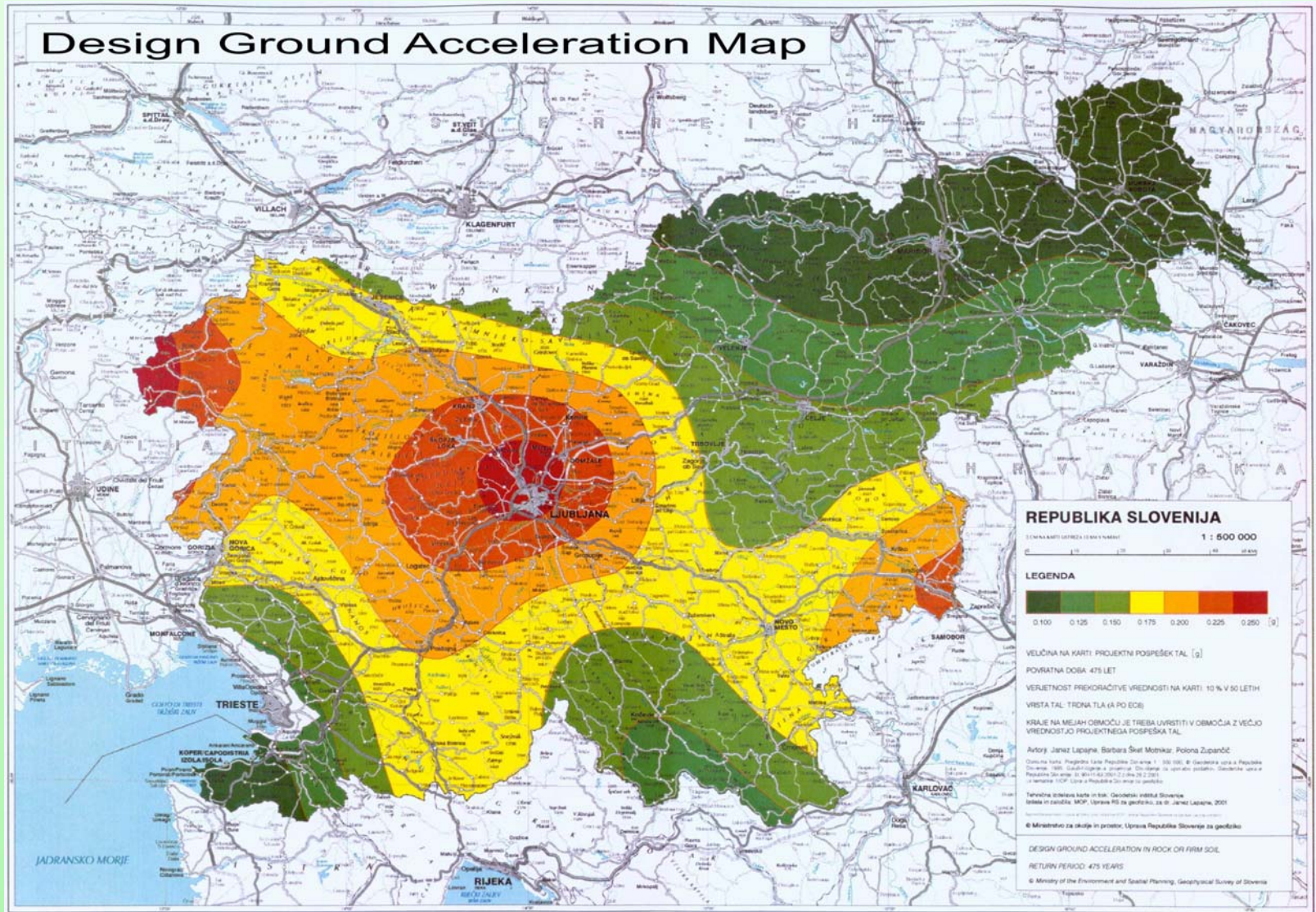
Slovenija – geološka zgradba

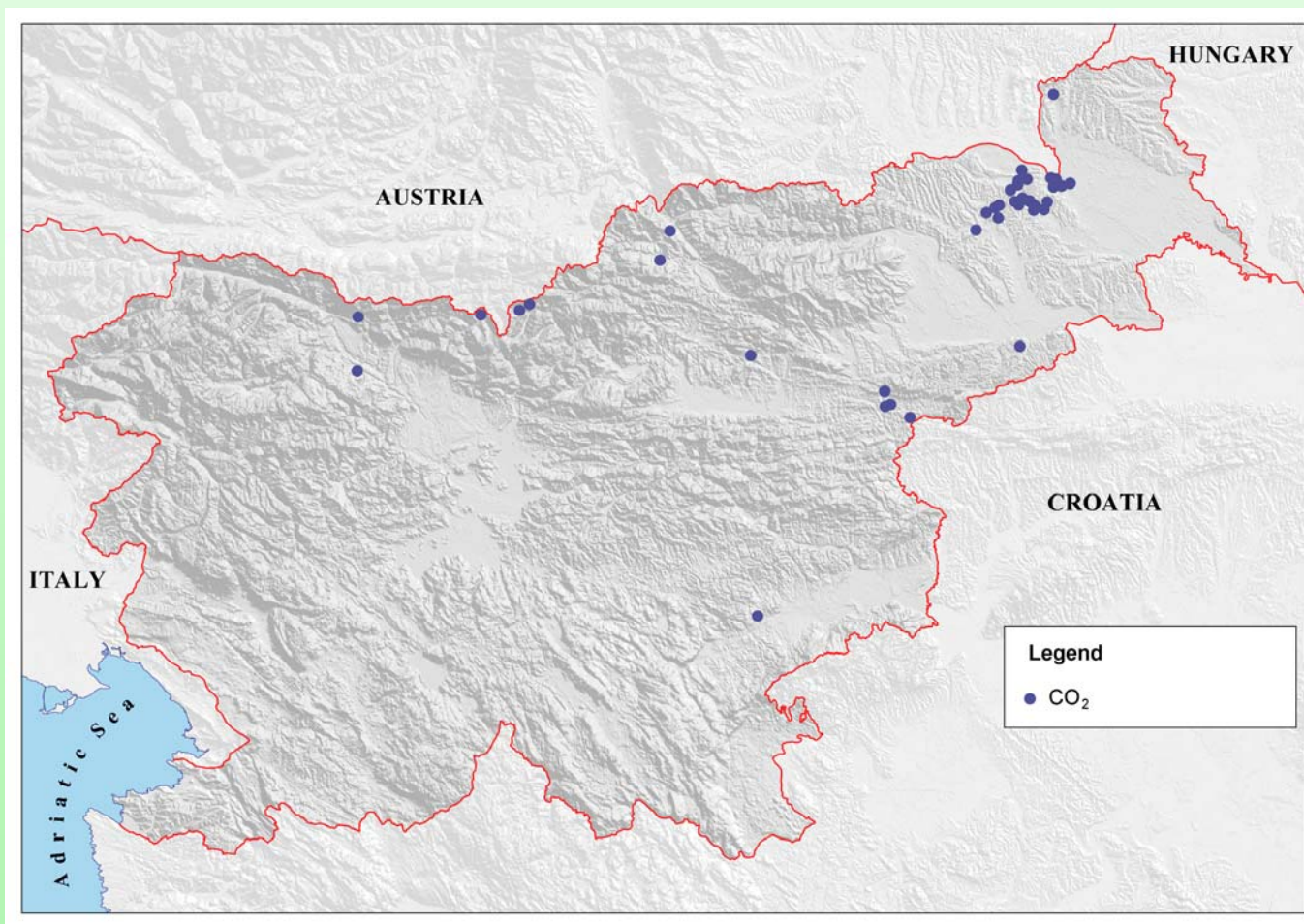
Slovenija – karta potresne nevarnosti

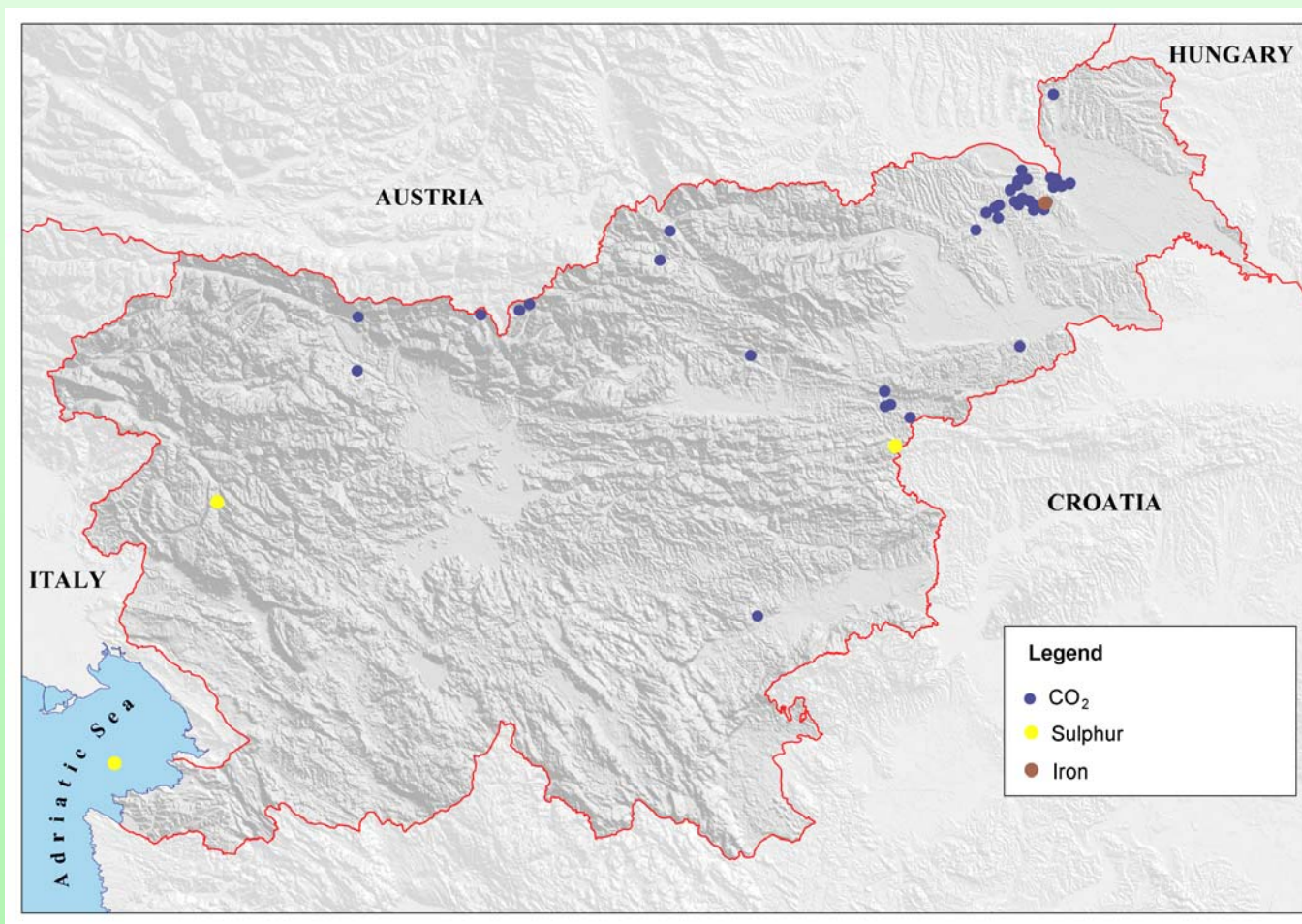
vir: ARSO

Karta projektnega pospeška za trdna tla za povratno dobo 475 let

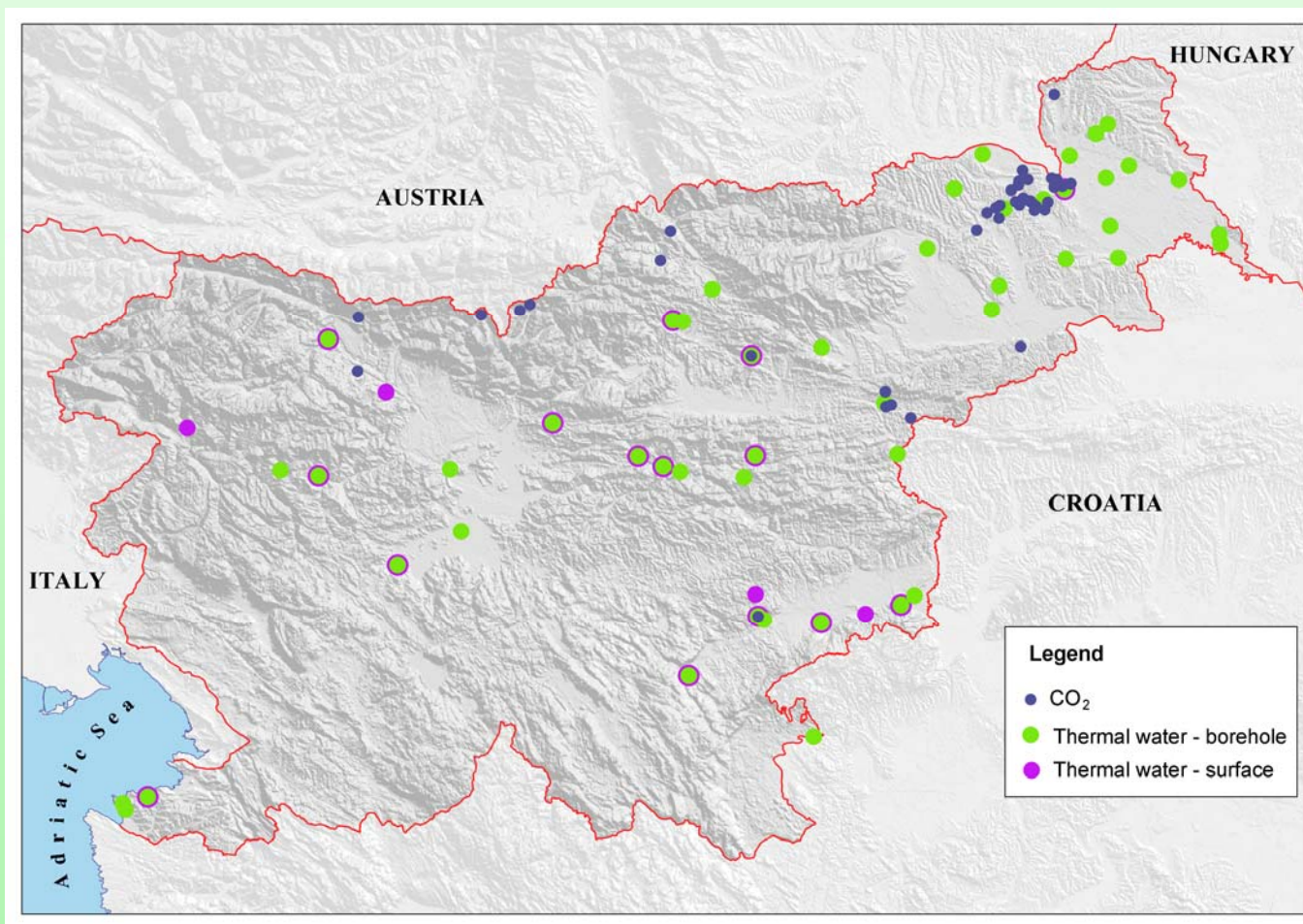
Slovenija – površinsko izhajanje CO₂

Slovenija – površinsko izhajanje CO₂, S, Fe

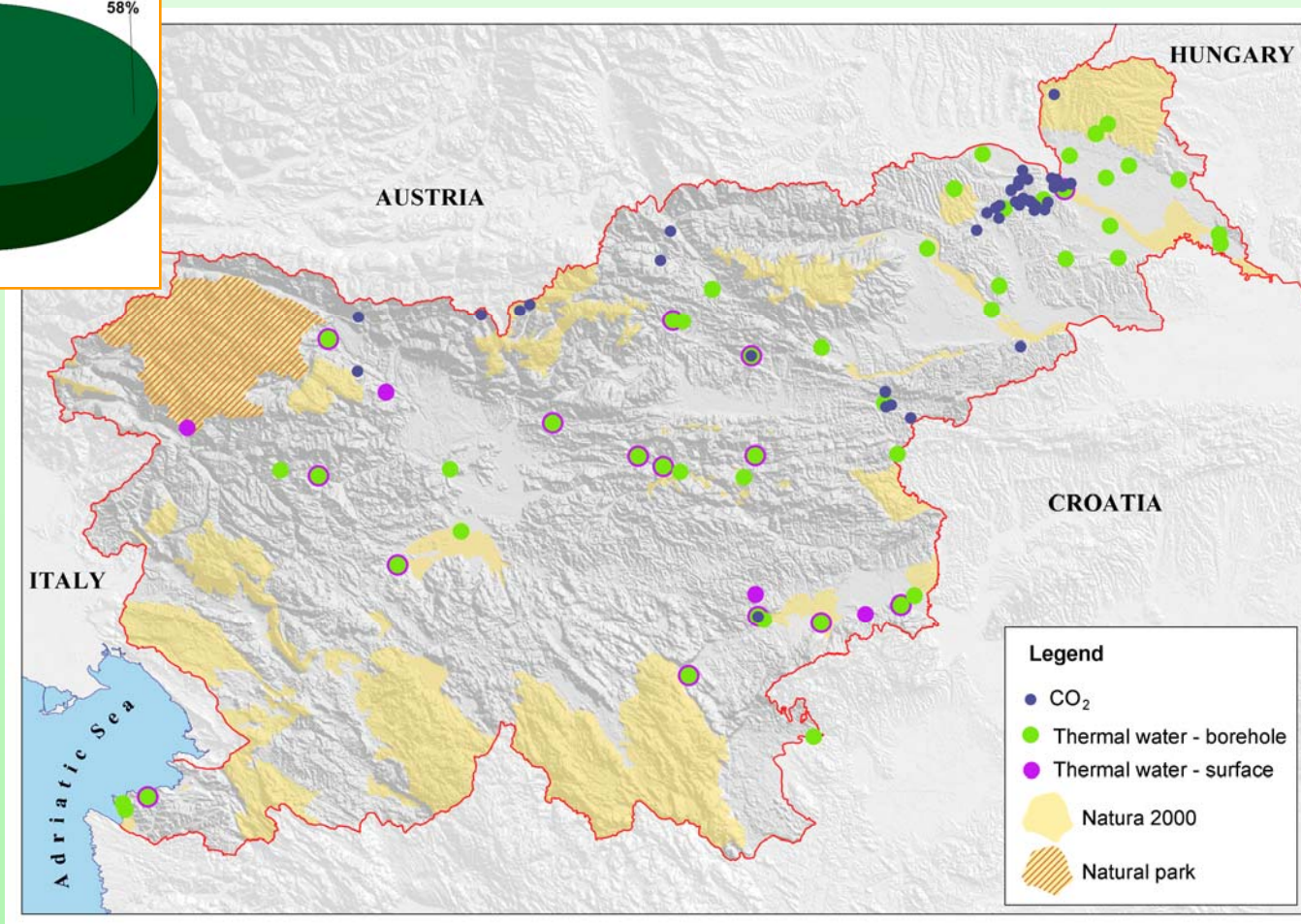
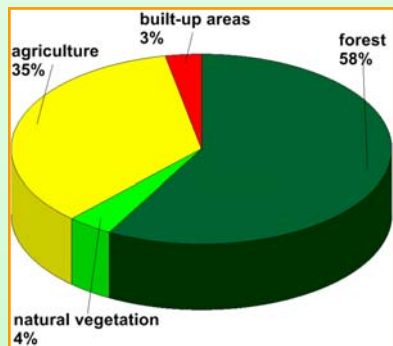

Slovenija – termalni viri (izviri, podzemna zajetja)

Slovenija - zaščitena območja

286 lokacij, 35% ozemlja Slovenije

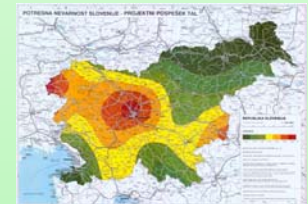

Slovenija - naravni analogi

niso preučeni, niso kvantificirani, se jih ne spremlja sistematično

Izvori CO₂:

- koncentrirani v NE Sloveniji (obrobje panonskega bazena)
- verjetno iz sedimentnega bazena (ne-vulkansko območje)
- srednja/povišana seizmična aktivnost ($a_g = 0.1 - 0.25$)
- pojavljanje večinoma vzdolž prelomov, razpok
- nenadni izbruhi niso zabeleženi
- pojavljanje v mineralnih izviroh ali kot difuzno odplinjevanje (ni znanih fumarol, mofet)

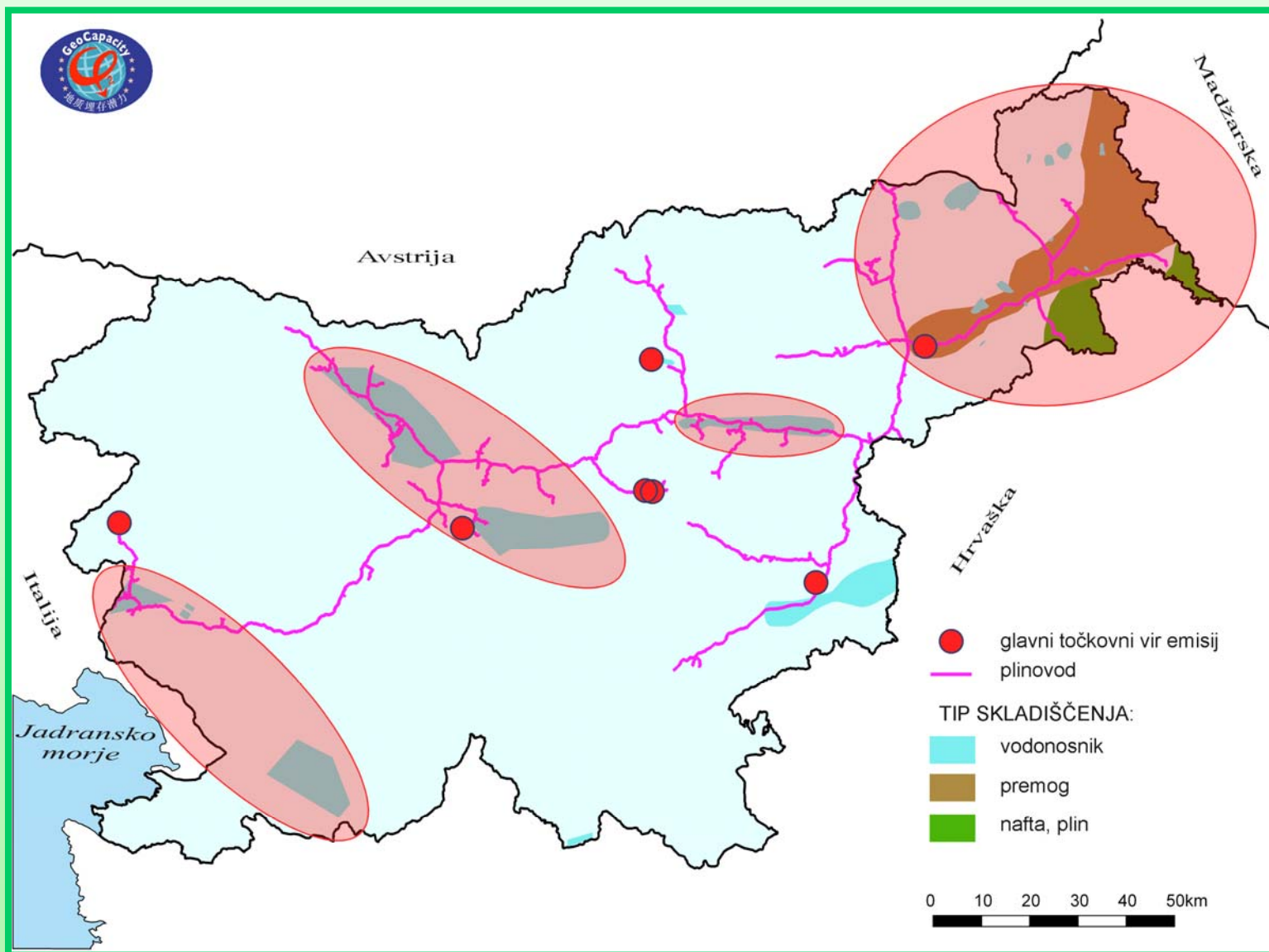

...toda

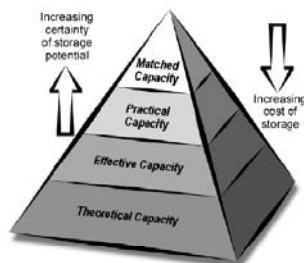
- globoko ali plitvo?
- manjši izvori?
- celotni tok CO₂ na površino ni znan
- koncentracija plina iz tal ni znana

Slovenija - možnosti za geološko skladiščenje CO₂

Slovenija – ocena skladiščnih kapacitet

Techno-Economical Resource-Reserves pyramid
for CO₂ storage capacity in geological media
(source: CSLF, Bachu et al, 2007)

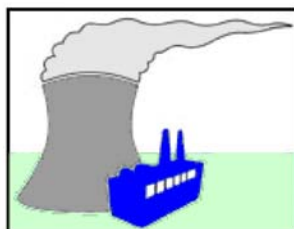
CO ₂ emissions		Year(s)	CO ₂ emissions (Mt)
CO ₂ emissions from large point sources (>100.000 t/year)		2005	7
Total CO ₂ emissions		2005	20
CO ₂ storage capacity type	Pyramid class	Estimated capacities (Mt)	
Storage capacity in aquifers	theoretical / effective	90 - >>200	
Storage capacity in depleted hydrocarbon fields	theoretical / effective	2 - 6	
Storage capacity in coal fields	theoretical	some potential	
Total storage capacity estimate	theoretical / effective	92 - >>200	

CO₂ emissions and preliminary storage capacity estimates for Slovenia

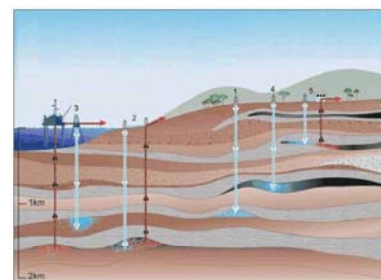

Slovenija - možnosti za geološko skladiščenje CO₂

Skladiščna kapaciteta: (preliminarna ocena)

Termoelektrarna
letna emisija ~4.6 Mt

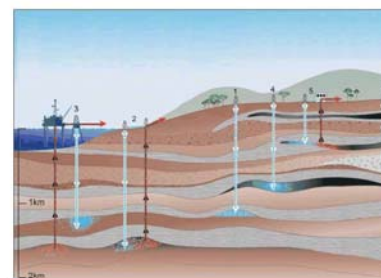
~90 Mt

⇒ ~20 let

ali

Slovenija
letna emisija ~20 Mt
Nacionalni akcijski načrt:
20% zmanjšanje do leta 2020

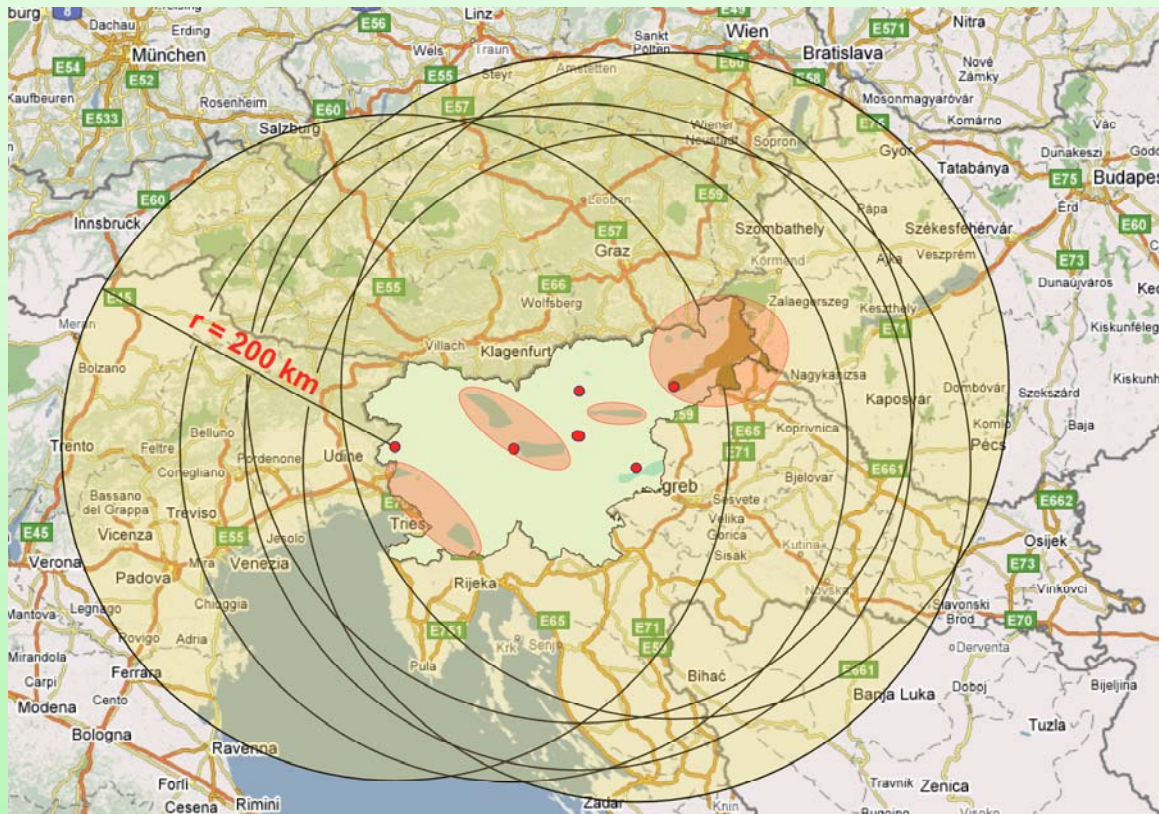
~90 Mt

⇒ ~22 let

Alternativne možnosti za geološko skladiščenje CO₂ za Slovenijo

- skladiščenje v soseščini

- navezava na trans-evropski kopenski ogljikovod
- izgradnja domačega ogljikovoda in transport z ladjo
- drugo...

ZAKLJUČKI IN PREDVIDEVANJA ZA PRIHODNOST

- največji točkovni vir: termoelektrarna na lignit, letna emisija 4,6Mt CO₂
  - obstoječa plinovodna infrastruktura ugodna
  - preliminarno ocenjene skladiščne kapacitete: ~90 Mt
(največji delež v vodonosnikih, nekaj v HC poljih, nekaj potenciala v premogovih plasteh?)
  - posamezne skladiščne lokacije imajo omejene kapacitete
  - potencialne skladiščne lokacije so v različnih delih države
-
- emisije CO₂ niso zmanjšane (emisije v letu 2007 enake kot v izhodiščnem letu)
  - s potencialno uvedbo CCS za en emisijski vir bi zmanjšali emisije na ravni države za 20%
  - študija skladiščnih kapacitet na nacionalni ravni je v zaključni fazi
  - potencial za izvedbo CCS operacij malega/srednjega obsega
(vzpostavitev zaupanja lokalnega prebivalstva v CCS tehnologijo)
  - priložnost za (predelovalno) industrijo z emisijami nekaj 100.000 kt CO₂/leto
  - preverba alternativnih možnosti skladiščenja CO₂ izven države
  - okrepiti ozaveščanje javnosti in vzpostaviti družbeno sprejemljivost
  - oblikovanje in sprejem državne regulative

